

Het

werkende leven

van twintigers

Centraal Bureau
voor de Statistiek

Het

werkende leven

van twintigers

Verklaring van tekens

.	Gegevens ontbreken
*	Voorlopig cijfer
**	Nader voorlopig cijfer
x	Geheim
-	Nihil
-	(Indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	Het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
Niets (blank)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2014-2015	2014 tot en met 2015
2014/2015	Het gemiddelde over de jaren 2014 tot en met 2015
2014/'15	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2014 en eindigend in 2015
2012/'13-2014/'15	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2012/'13 tot en met 2014/'15

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress

Studio BCO, Den Haag

Ontwerp

Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70, fax 070 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen, 2015.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

Inhoud

- 1. Inleiding 4**

- 2. Arbeidsparticipatie van twintigers 6**
 - 2.1 Twintigers minder vaak actief op de arbeidsmarkt dan tien jaar geleden 7
 - 2.2 Mannen versus vrouwen 8

- 3. Twintigers die geen onderwijs volgen 9**
 - 3.1 Geen onderwijs en geen werk 10
 - 3.2 Geen onderwijs, wél werk 11

- 4. Onderwijsvolgende twintigers 14**
 - 4.1 Twintigers die onderwijs volgen én een baan hebben 15
 - 4.2 Flexibel of vast dienstverband 16

- 5. Conclusie 18**
 - Referenties 20
 - Medewerkers 21

1.

Inleiding

Het arbeidsleven van jongeren kent door de jaren heen een ander patroon. Twintigers uit de jaren zeventig begonnen al op vroege leeftijd met werken en hadden een relatief hoge arbeidsparticipatie in vergelijking met recentere generaties. Vanaf de jaren tachtig is het aandeel werkenden plus werklozen onder twintigers nauwelijks meer veranderd. Wel lijkt de arbeidsparticipatie van vrouwen in de twintig bij de huidige generatie veel meer op die van mannen in de twintig dan bij vorige generaties het geval was. Dit hangt samen met de veranderende gezinssituaties in de loop der jaren voor twintigers. Vrouwen beginnen op latere leeftijd aan een (serieuze) relatie en krijgen ook op latere leeftijd kinderen. Door de mogelijkheden om arbeid en zorg te combineren is het voor vrouwen ook steeds gebruikelijker om na de geboorte van hun eerste kind te blijven werken. Daarnaast speelt een rol dat jongeren langer onderwijs zijn gaan volgen en dus pas later intreden op de arbeidsmarkt.

Dit artikel beschrijft voor de huidige generatie twintigers welke positie zij op de arbeidsmarkt bekleden. Wat voor soort dienstverbanden hebben ze, hoeveel uren werken ze en welke wisselingen van arbeidspositie maken ze mee? Naast dit artikel bestaan drie verwante artikelen over twintigers: [Het dynamische leven van twintigers](#), [Relatievorming van twintigers](#) en [De leefomgeving van twintigers](#).

Ufuk (26 jaar): 'Ik geloof niet meer zo in een vast contract. Ik geloof ook niet in een baan waarin je iets voor dertig jaar doet. Daar verandert de wereld te snel voor. Daarnaast zou ik doodongelukkig worden als ik tien jaar hetzelfde doe.'

2.

Arbeids-

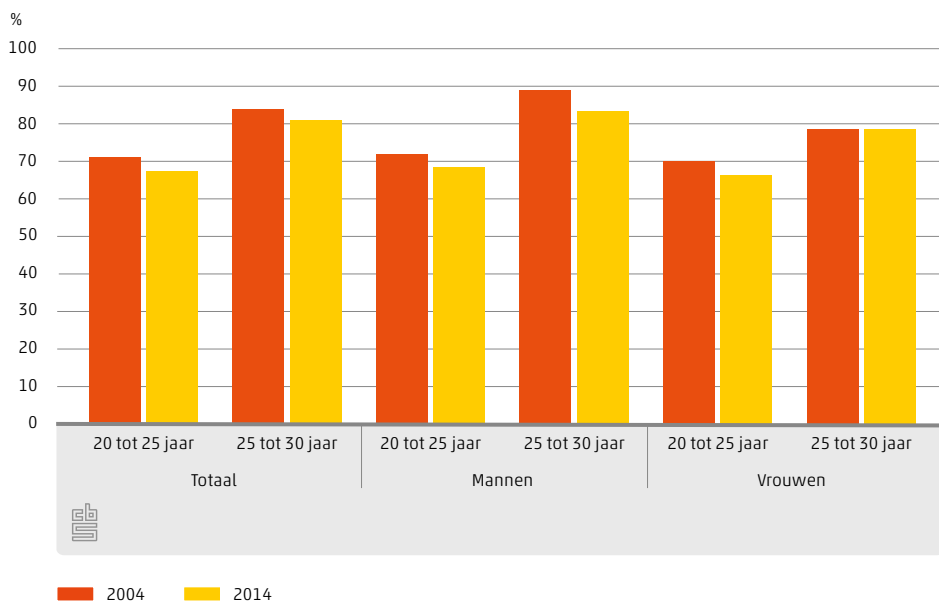
participatie

van twintigers

2.1 Twintigers minder vaak actief op de arbeidsmarkt dan tien jaar geleden

Jonge twintigers participeren minder vaak op de arbeidsmarkt dan oudere twintigers. Dat hangt samen met het feit dat jonge twintigers vaak nog onderwijs volgen. De verschillen tussen jonge en oude twintigers zijn de afgelopen jaren ook iets groter geworden doordat jongeren langer in het onderwijs blijven met een dalende arbeidsparticipatie voor begintwintigers tot gevolg. Ook is hierdoor de gemiddelde arbeidsduur in het afgelopen decennium afgenomen. De arbeidsparticipatie van oudere twintigers is bij vrouwen niet veranderd ten opzichte van tien jaar geleden. Ook zij volgen vaker onderwijs dan tien jaar geleden, maar daarnaast is de arbeidsparticipatie onder niet-onderwijsvolgenden verder toegenomen.

2.1.1 Netto arbeidsparticipatie van twintigers naar geslacht en leeftijd

2.2 Mannen versus vrouwen

De ontwikkeling van de arbeidsparticipatie in de afgelopen jaren ziet er voor mannen en vrouwen in de twintig verschillend uit. Daar waar de arbeidsparticipatie bij mannen van alle generaties bij elk levensjaar verder toeneemt, is bij de vrouwen van de oudere geboortegeneraties te zien dat de arbeidsparticipatie afneemt naarmate hun leeftijd hoger in de twintig is. Bij de jongere geboortegeneraties neemt de arbeidsparticipatie van vrouwen juist toe naarmate ze ouder worden. Onder twintigers zijn vrouwen inmiddels

vaker hoogopgeleid dan mannen. Bij twintigers bestaat ook nauwelijks verschil meer in bruto-uurloon tussen mannen en vrouwen. Voor 25- tot 30-jarigen lag het gemiddelde uurloon voor vrouwen in 2012 zelfs iets hoger dan voor mannen (CBS, 2014).

Raymond (20 jaar): 'Als de druk van de studie toeneemt zal ik minder moeten gaan werken. Wellicht kan ik dan financieel een beetje terugvallen op mijn ouders.'

Om de situatie van twintigers juist te kunnen interpreteren is het van belang om te weten of de twintigers nog onderwijs volgen of niet. Bij de twintigers die geen onderwijs volgen gaat het namelijk meestal om het begin van het werkende leven, terwijl het bij onderwijsvolgenden nog vaak om bijbanen gaat. Dit artikel beschrijft eerst de situatie van twintigers die geen onderwijs meer volgen en ook geen betaald werk hebben. Voor degene die wel werk hebben, wordt daarna vastgesteld in welke mate zij vastigheid vinden in het soort dienstverband. Schoolgaande twintigers zijn ook al vaak actief op de arbeidsmarkt. Het einde van dit artikel bekijkt welk soort werk deze twintigers combineren met hun studie.

3.

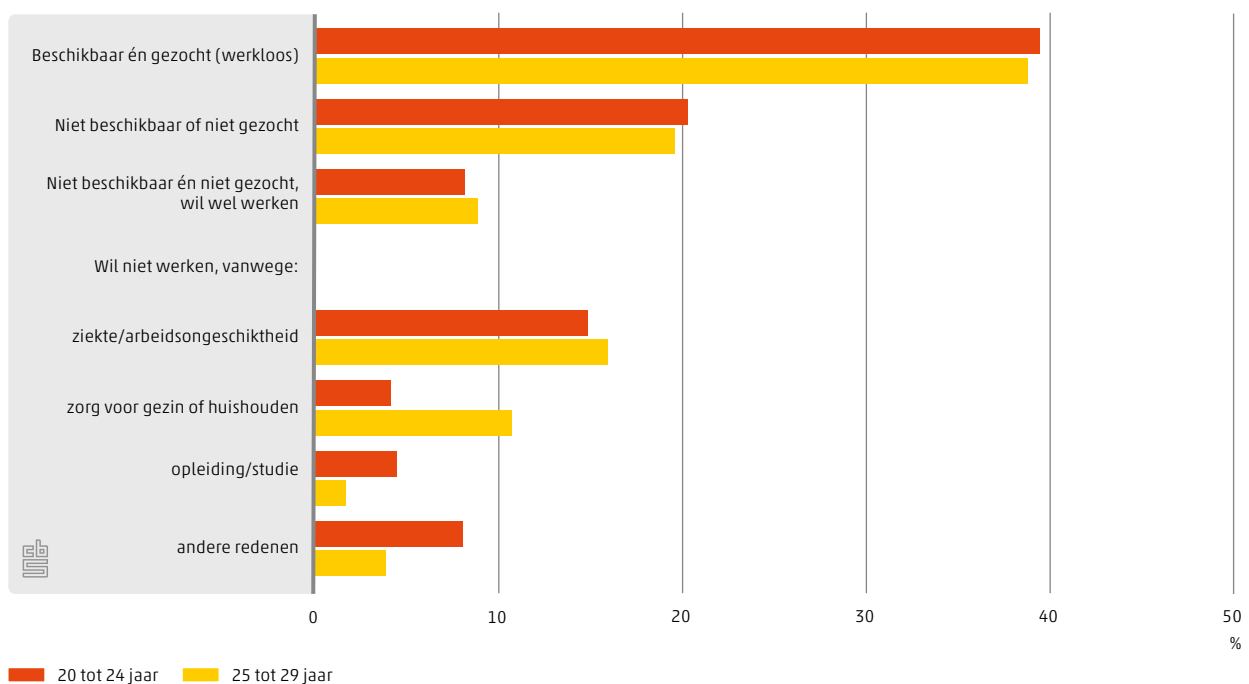
**Twintigers die
geen onderwijs
volgen**

3.1 Geen onderwijs en geen werk

Bijna één op de vijf twintigers die geen onderwijs (meer) volgen, heeft geen betaald werk. Deze mensen kunnen zich in zeer uiteenlopende posities ten opzichte van de arbeidsmarkt bevinden. Een groot deel van deze groep (bijna 40 procent) is werkloos en is dus op zoek naar werk en op korte termijn beschikbaar. Ongeveer de helft van deze twintigers is minder dan een half jaar werkloos. Vanaf dertig jaar loopt dit aandeel geleidelijk terug tot één op de vijf bij de 60- tot 65-jarigen. Twintigers zijn dus relatief vaak pas korte tijd werkloos. Bovendien heeft 28 procent van de twintigers die geen werk hebben en geen onderwijs volgen, een jaar later wel werk.¹⁾ Dat is relatief veel ten opzichte van de oudere leeftijdsgroepen.

Onder de twintigers die geen opleiding volgen wil ruim een derde geen betaald werk hebben. Van alle twintigers die niet werkzaam zijn, geeft 15 procent aan dat ze niet willen werken vanwege ziekte of arbeidsongeschiktheid. Dat is minder dan bijvoorbeeld bij vijftigers, waarvan 37 procent aangeeft ziek of arbeidsongeschikt te zijn. Bij dertigers is de groep die niet wil werken vanwege zorg relatief het grootst (16 procent). Met 11 procent onder de oudere twintigers komt de zorg voor gezin of huishouden op deze leeftijd echter ook al sterk opzetten als reden om niet te willen werken. Bij jonge twintigers gaat het nog om 4 procent.

3.1.1 Arbeidspositie niet-werkzame niet-onderwijsvolgende twintigers naar leeftijd, 2014

¹⁾ Deze cijfers zijn op basis van de 12-uurs definitie van de werkzame beroepsbevolking.

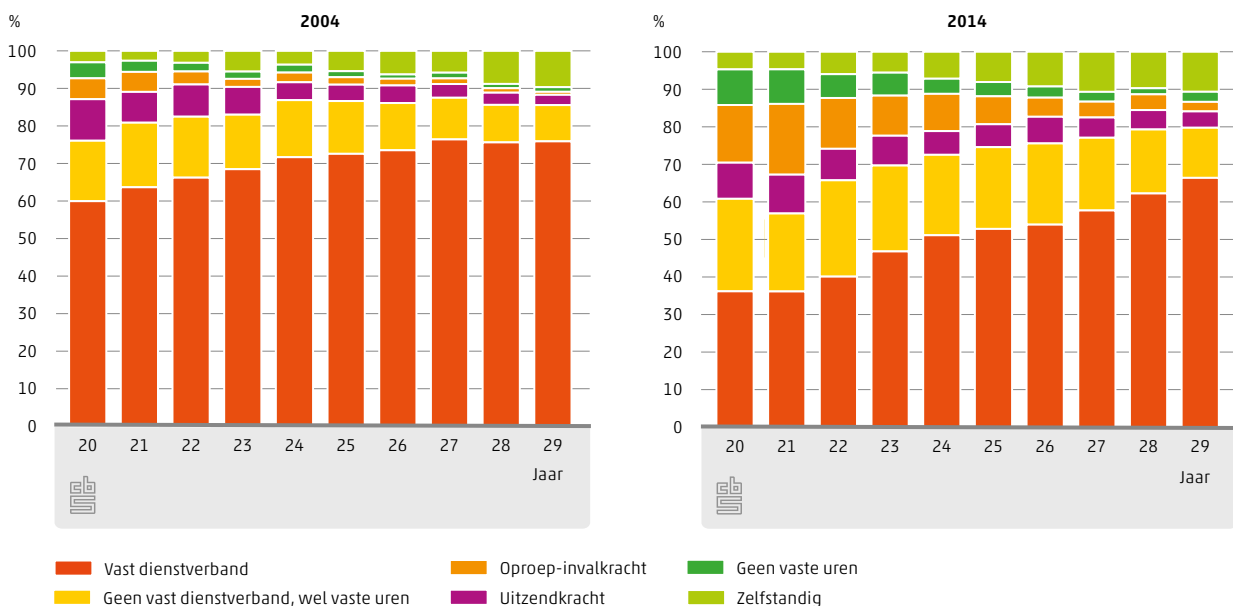
3.2 Geen onderwijs, wél werk

De arbeidsparticipatie onder twintigers die geen regulier onderwijs volgen, is met 74 procent iets lager dan onder dertigers, maar ongeveer even hoog als onder veertigers en beduidend hoger dan onder vijftigers en zestigers. Jonge twintigers participeren met 67 procent minder vaak dan oude twintigers (81 procent).

In het werk van jongeren heeft de afgelopen decennia een duidelijke verschuiving plaatsgevonden van een vast dienstverband naar flexibele contracten. Deze ontwikkeling geldt voor alle leeftijdsgroepen maar is sterker voor jongeren (Smits, Kooiman, Kösters en De Vries, 2012). Bij deze zogeheten flexwerkers gaat het om personen die een arbeidsovereenkomst hebben van beperkte duur of om personen met een dienstverband waarin het aantal uren niet vast is overeengekomen. Jonge mannen en vrouwen hebben ongeveer even vaak een flexibel dienstverband en dit neemt in gelijke mate af naarmate ze ouder worden.

Kim (27 jaar): 'Ik hecht niet per se waarde aan een vast contract. Ik heb daar eerlijk gezegd nooit bij stilgestaan. De afgelopen twee jaar was het vooral zorgen dat je überhaupt werk had. Dus dat hele vaste contract, ik ben daar nog helemaal niet mee bezig geweest. Die onregelmatigheid is ook wel prettig want dan kan ik na een half jaar weer verder kijken en zit ik niet aan die baan vast.'

3.2.1 Niet-onderwijsvolgende twintigers met betaald werk naar dienstverband en leeftijd, 2004 en 2014

Onder jonge twintigers die geen onderwijs volgen heeft de helft van de werkzame beroepsbevolking een flexibel dienstverband. Bij de oudere twintigers gaat het om 31 procent. Tien jaar geleden waren die aandelen nog beduidend lager met respectievelijk 29 en 18 procent. Boven de twintig vlakt dit aandeel met de leeftijd geleidelijk steeds verder af. Tussen de jonge en oude twintigers en ten opzichte van tien jaar geleden, zijn het vooral de uitzendkrachten en oproep- of invalkrachten die het verschil maken. Bij de jonge twintigers vormt deze groep in 2014 nog 21 procent van de werkzame beroepsbevolking, terwijl dit bij de oude twintigers al gedaald is naar 10 procent. In 2004 ging het om respectievelijk 11 en 5 procent. Naarmate de twintiger dichterbij de dertig komt, heeft hij steeds vaker een vast in plaats van een flexibel dienstverband.

Jonge niet-onderwijsvolgende twintigers hebben dus relatief vaak nog geen duurzame arbeidsrelatie. Twintigers met een uitzend-, oproep- of invalbaan stromen niet zo vaak door naar een vast dienstverband. Van de twintigers met een uitzend-, oproep- of invalbaan heeft 16 procent²⁾ een jaar later een vast dienstverband. Nog eens ongeveer één op de vijf stroomt door naar een ander flexibel dienstverband. Twintigers met andere flexibele dienstverbanden, zoals contracten voor tijdelijke duur of geen vaste uren, switchen ruim twee keer zo vaak naar een vast dienstverband. Dit betekent dat jongeren die graag in een duurzame arbeidsrelatie aan de slag gaan, daar minder kans op maken als ze starten vanuit een uitzend-, oproep- of invalbaan. Het zijn dus vooral de wisselingen vanuit andere flexibele dienstverbanden die ervoor zorgen dat het aandeel met een vast dienstverband met elk levensjaar verder toeneemt: in 2014 van 36 procent bij 20 jaar naar 69 procent bij 29 jaar.

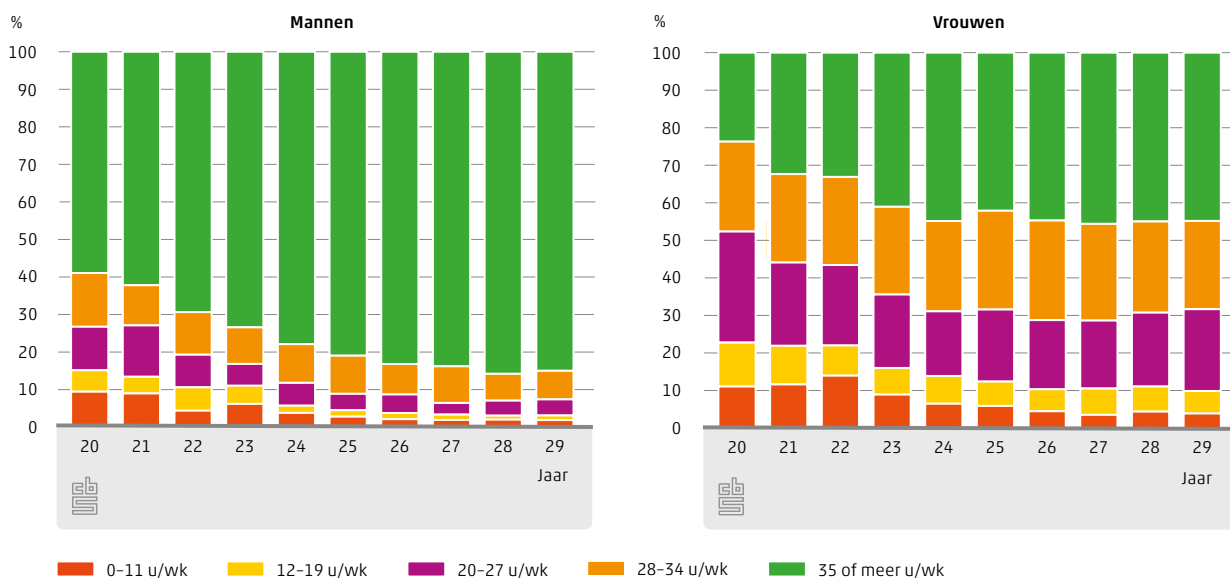
Veerle (28 jaar): 'Nu vind ik het wel relaxt om een vast contract te hebben, want met mijn zwangerschap is dat wel handig. Dan ben je wat zekerder van alles. Ik heb die vastigheid nodig. Ik heb nu ook de verantwoordelijkheid voor een kind'

Twintigers, en dan met name vrouwen, die geen onderwijs volgen werken vaker in deeltijd dan tien jaar geleden. In 2014 werkte 45 procent van de niet-onderwijsvolgende jonge twintigers in deeltijd. Bij de oude twintigers is dat 52 procent. Tien jaar geleden was dat nog voor beide groepen 29 procent. Ook op deze jonge leeftijd zijn het vooral vrouwen die in deeltijd werken: 62 procent in de leeftijd van 20 tot 25 jaar. Bij mannen is dat 29 procent en dat percentage daalt naar 15 procent bij de 29-jarigen. Ook bij vrouwen is er met een

²⁾ Deze cijfers zijn op basis van de 12-uurs definitie van de werkzame beroepsbevolking.

toename van de leeftijd een lichte daling van het percentage dat in deeltijd werkt, maar vanaf het 24^e levensjaar is het aandeel vrij stabiel en werkt ruim de helft van de werkzame vrouwen in een deeltijdbaan. Vanaf 30 jaar loopt het aandeel deeltijdwerkers onder vrouwen weer hard op tot de leeftijd van 35 jaar en dan blijft het aandeel deeltijdwerkers op ongeveer 80 procent steken. Bij mannen blijft het aandeel nagenoeg gelijk op ongeveer 15 procent.

3.2.2 Arbeidsduur van niet-onderwijsvolgende twintigers naar geslacht en leeftijd, 2014

4.

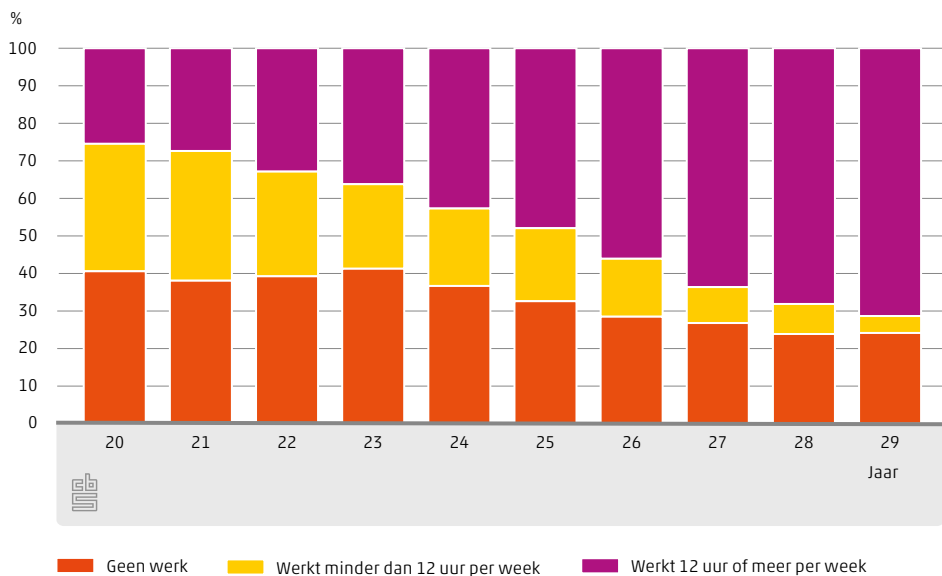
Onderwijsvolgende

twintigers

4.1 Twintigers die onderwijs volgen én een baan hebben

De groep twintigers die onderwijs volgen en daarnaast een substantiële baan hebben neemt met de leeftijd sterk toe. Van de 20-jarigen die onderwijs volgen heeft een kwart een baan van minimaal 12 uur; onder 29-jarige onderwijsvolgenden is dit opgelopen tot ruim 70 procent. Bij de jonge twintigers van 20 tot 25 jaar werkt bijna vier op de tien helemaal niet. De rest van de jonge twintigers is ongeveer gelijk verdeeld tussen jongeren die in een kleine bijbaan werken en jonge twintigers die 12 uur of meer werken. Het aandeel met een kleine bijbaan neemt wel snel af met de leeftijd. Vooral jonge twintigers in het hbo of wo bachelor onderwijs hebben naast het onderwijs een kleine baan.

4.1.1 Arbeidspositie onderwijsvolgende twintigers naar leeftijd, 2014

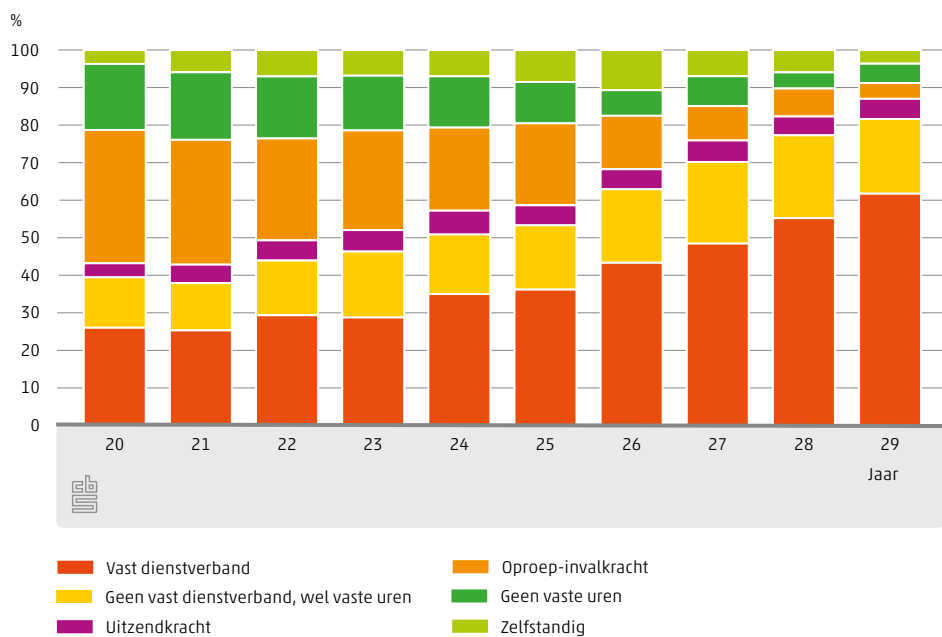

Maarten (20 jaar): 'Je kunt overal onderaan beginnen. Je werkt jezelf toch wel naar boven naarmate je meer ervaring hebt. Tuurlijk telt het papiertje, maar ervaring telt ook.'

4.2 Flexibel of vast dienstverband

Met de leeftijd neemt ook het aandeel werkenden met een flexibel dienstverband, net als bij twintigers die geen onderwijs volgen, sterk af. Vooral bij de oudere onderwijsvolgende twintigers zijn er steeds minder die werken als oproep- of invalkracht of een vast dienstverband hebben zonder vaste uren. Het aandeel twintigers met een vast dienstverband (en vaste uren) neemt juist sterk toe. Ook al volgen ze een opleiding, de arbeidsverhoudingen hebben gemiddeld een steeds vaster karakter naar mate de leeftijd hoger in de twintig is.

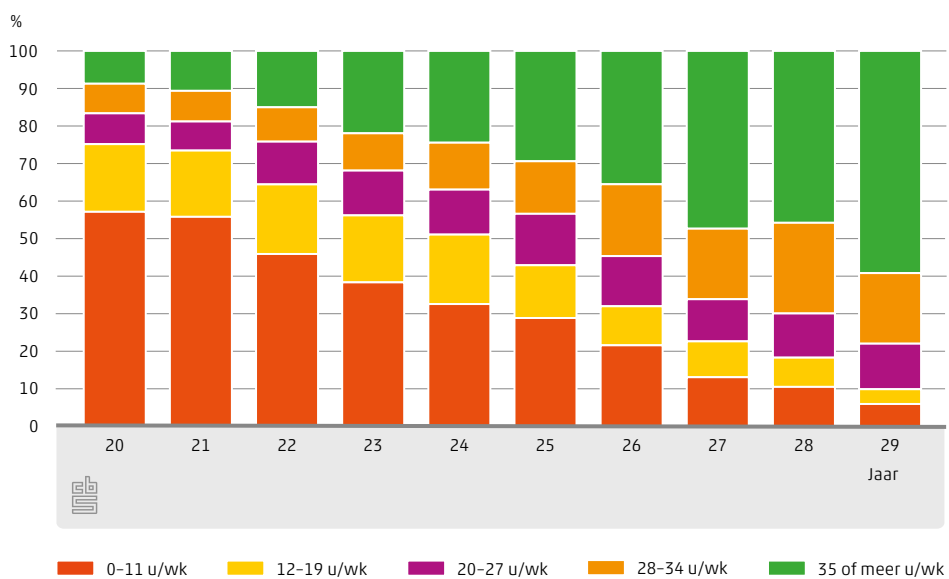
4.2.1 Dienstverband onderwijsvolgende twintigers naar leeftijd, 2014

Het zijn echter niet alleen de dienstverbanden die de aard van de arbeid beschrijven. Ook het aantal arbeidsuren neemt toe met de leeftijd van de onderwijsvolgende, wat laat zien dat dienstverbanden bij een hogere leeftijd een ander karakter krijgen. Van het hebben van een baan naast de opleiding bij de jonge twintiger lijkt het bij de oudere twintiger steeds meer op het volgen van een opleiding naast een baan.

Maarten (20 jaar): 'De ene week werk ik 35 uur, de andere week 20 en dan weer 7 uur. Ik heb een nul-urencontract. Dat is tijdens mijn studie wel fijn. De studie gaat toch voor.'

4.2.2 Arbeidsduur onderwijsvolgende twintigers naar leeftijd, 2014

5.

Conclusie

Twintigers blijven tegenwoordig langer in het onderwijs met een dalende arbeidsparticipatie voor met name begin-twintigers tot gevolg. Verder heeft er in het werkende leven van twintigers de afgelopen decennia een duidelijke verschuiving plaatsgevonden van vaste dienstverbanden naar flexibele contracten. Deze ontwikkeling geldt voor alle leeftijdsgroepen maar is sterker voor jongeren. Onder jonge twintigers die geen onderwijs volgen heeft ongeveer de helft van de werkzame beroepsbevolking een flexibel dienstverband. Bij de oudere twintigers gaat het om 31 procent. Tien jaar geleden waren die aandelen nog beduidend lager met respectievelijk 29 en 18 procent. Naarmate de twintiger dichterbij de dertig komt, heeft hij steeds vaker een vast in plaats van een flexibel dienstverband.

Ook op deze jonge leeftijd zijn het vooral vrouwen die in deeltijd werken: 62 procent in de leeftijd van 20 tot 25 jaar. Bij mannen is dat 29 procent en dat percentage daalt naar 15 procent bij de 29-jarigen. Bij vrouwen is er met een toename van de leeftijd ook een lichte daling van het percentage dat in deeltijd werkt, maar vanaf het 24^e levensjaar is het aandeel vrij stabiel en werkt ruim de helft van de werkzame vrouwen in een deeltijd baan. Bij twintigers die nog onderwijs volgen gaat het uiteraard vaker om kleinere banen en flexibele arbeidsrelaties. Maar ook voor deze twintigers geldt dat de arbeidsverhoudingen van de twintiger gemiddeld een steeds vaster karakter krijgen bij een hogere leeftijd.

Referenties

CBS (2014). Vrouwen tussen 25 en 30 jaar verdienen per uur meer dan mannen. *CBS Webmagazine*, dd. 7 maart 2014.

Mooren, F. van der (2015). Het dynamische leven van twintigers.

Riele, S. te en C. Harmsen (2015). Relatievorming van twintigers.

Smits, W., N. Kooiman, L. Kösters en R. de Vries (2012). De groep flexwerkers en zelfstandigen in Nederland groeit. *ESB Dossier werkzekerheid, Economische Statistische Berichten*, 97 (46475), pp. 10-17.

Valk, J. van der (2015). De leefomgeving van twintigers.

Quotes zijn afkomstig uit diepte-interviews gedaan door de Nationale Jeugdraad (NJR) ten behoeve van deze publicatie.

Medewerkers

Auteurs

Drs. M.H.J. Souren

Met medewerking van

J. Kruij, MSc. (Nationale Jeugdraad NJR)

Eindredactie

Drs. L.H.M. Stroucken